

THOÁT VÒNG OAN NGHIỆT

*Phra Peter Pannapadipo
Nguyễn Đức chuyển ngữ
(Phần tiếp theo số báo HD13 lần trước...)*

Hai năm trước khi xong bậc tiểu học, cha mẹ tôi cãi nhau một trận kịch liệt, lớn như chưa bao giờ lớn như vậy và đó là cuộc cãi vã sau cùng của họ. Dù lúc đó tôi mới hơn 8 tuổi, cha tôi muốn tôi đi Bangkok hay các tỉnh lớn để kiếm việc làm, như đa số trẻ con khác. Ước vọng đi học của tôi không được ông đếm xỉa đến nhưng tôi thông cảm vì sự nghèo đói của gia đình. Kiếm việc làm là giải pháp duy nhất, giải pháp thông dụng của mọi người trong hoàn cảnh như chúng tôi. Mẹ tôi cãi và nhất định cho tôi đi học, không những thế mà còn muốn cha tôi cố gắng hơn để tôi có thể vào trường trung học. Ba tôi cười mỉa và cho rằng đó là một điều bất khả thi. Với ba tôi, điều đó thật sự là bất khả. Mẹ tôi thì vẫn nhất quyết rằng học vẫn là phương cách duy nhất để tôi thoát khỏi tình trạng nghèo đói, để xây dựng tương lai. Bà biết rồi rất thích đi học và bà sợ rằng tôi sẽ lớn lên giống cha tôi: không học vấn, không nghề nghiệp, sống từng ngày, “chạy cơm từng bữa toát mồ hôi”. Bà cũng e ngại Bangkok và các tỉnh lớn sẽ đưa tôi vào những tệ nạn như ma túy, rượu chè... là cái mà bà thấy hằng ngày qua những đứa trẻ làng cùng trang lứa với tôi. Cho nên bà quyết định rằng nếu phải đi Bangkok kiếm việc thì người đó là cha tôi chứ không phải tôi. Ba tôi từ chối giải pháp đó.

Cuộc cãi vã kéo dài nhiều tháng sau và tình trạng trong gia đình thật sàu sẫm, kết quả là cha tôi bỏ nhà ra đi. Ông bỏ đi không có lấy một lời từ biệt với mẹ con tôi. Về sau tôi biết rằng quả thật ông đi làm tôi ở Bangkok nhưng từ khi bước chân ra khỏi nhà, chúng tôi không có tin tức gì của ông cũng như không nhận được một đồng trợ cấp

nào từ ba tôi cả. Mẹ tôi không màng đến chuyện ba tôi bỏ bà nhưng bà không chấp nhận việc cha tôi bỏ tôi. Và từ đó, bà càng quyết tâm hơn trong việc cho tôi theo đuổi sách đèn. Việc ba tôi bỏ rơi gia đình làm cho thời thơ ấu của tôi bỗng nhiên bị tắc nghẽn. Gia đình chỉ còn vồn vện mấy đồng bath có được từ việc bán mấy ký hành. Sức khỏe mẹ tôi ngày càng suy sụp tuy bà vẫn cố gắng làm việc và tôi tuy chưa đến 10 tuổi cũng biết ra rằng tôi phải kiếm việc làm để nuôi thân và nuôi mẹ. Tôi làm bất cứ việc gì người ta cần vào buổi sáng trước giờ học và vào buổi chiều sau giờ học. Khi không có việc, tôi đi tùm nhà để hỏi thăm có ai cần tôi không. Lúc bấy giờ tôi như một đứa trẻ ăn xin và nếu làm ra được ít đồng là tôi sung sướng lắm rồi vì biết rằng tôi và mẹ tôi có thể sống thêm được một ngày nữa! Thật là tang thương và đau đớn và tôi không có lựa chọn nào khác và tôi biết chắc rằng tôi phải bảo bọc mẹ tôi.

Độ một năm sau, tôi như một xác chết biết đi vì thường xuyên thiếu ăn và thiếu ngủ. Nhiều lúc tôi muốn buông tay đầu hàng. Những đứa trẻ bán ma túy vẫn gạ gẫm tôi và cho đến bây giờ, tôi vẫn không hiểu vì sao mà tôi từ chối được. Tôi vẫn đến trường dù nhiều lúc tôi ngủ gục trên bàn và điểm số của tôi tụt xuống một cách đáng ngại. Sở dĩ tôi vẫn cố gắng trong tình trạng kiệt lực vì tôi biết rằng nếu không qua được bậc tiểu học thì con đường học vấn của tôi sẽ chấm dứt từ đây. Mẹ tôi vẫn khuyên tôi cố gắng lên trung học nhưng tôi biết rằng điều đó vô vọng. Chúng tôi không sắm nổi một cây bút chì thì nói chi đến việc mua giày cho tôi đi học. Mẹ tôi viết thư cho chú tôi ở làng bên cạnh để xin giúp đỡ nhưng chú tôi cũng nghèo mạt mà lại đông con nên hoàn cảnh chúng tôi bây giờ thật hoàn toàn tuyệt vọng, viễn ảnh tương lai thì có khác gì đêm ba mươi? Ngày mãn khóa tiểu học tôi thật tình lo sợ. Tôi phải đối diện với một tương lai bất trắc: không có đất cấy cấy, hàng xóm không đủ sức thuê tôi và không có gì để làm hàng ngày ngoại trừ đi vạ rác tìm cái ăn. Mẹ tôi tự trách mình về tương lai của tôi. Luôn luôn là tương lai của tôi chứ chẳng bao giờ là tương lai của bà! Thật đáng thương cho mẹ tôi! Tôi suy nghĩ về chuyện đi Bangkok kiếm việc vì không còn cách nào khác. Tôi nói chuyện này với mẹ tôi nhưng bà quyết liệt từ chối và còn giận tôi về ý tưởng đó nữa. Rất hiếm khi bà giận tôi và đây là một trong những trường hợp hiếm hoi đó. Chúng tôi sống vất vưởng như vậy thêm một năm nữa và tình thế ngày càng tệ hại hơn.

Một buổi sáng khi tôi vừa qua 12 tuổi mẹ tôi báo cho tôi biết một quyết định: Bà sẽ đi Bangkok kiếm việc làm. Một người bạn cùng làng viết thư báo cho mẹ tôi là bà kiếm được một công việc lao động cho mẹ tôi. Bà còn

gởi cả vé xe bus cho mẹ tôi nữa. Mẹ tôi biết rằng đây là loại công việc ít lương, làm nhiều giờ nhưng bà không ngại. Bà tỏ vui vẻ để tôi yên lòng nhưng tôi biết bà không thích đi Bangkok. Phần tôi thì bà sắp đặt để tôi sống ở nhà người chú. Chú tôi là một người tốt nhưng gia đình ông cũng nghèo túng mà lại có tới 6 đứa con cùng nhau chui rúc trong một cái chòi chật hẹp. Sau khi mẹ tôi năn nỉ hết lời thì chú tôi bằng lòng, có lẽ chú nghĩ rằng nhà đã có 6 đứa, thêm một đứa nữa cũng không khác gì lắm. Phần tôi thì không mấy hài lòng với quyết định của mẹ nhưng tôi giữ yên lặng vì điều không hài lòng của tôi so ra chẳng thấm vào đâu so với sự hy sinh cao cả của mẹ.

Nhưng tôi không yên lòng chút nào về việc bà phải đi Bangkok. Tôi cố năn nỉ mẹ tôi thay đổi ý định bằng cách nói rằng sức khỏe bà không thích hợp với công việc, rằng tôi không thích lên trung học vì quá khó, rằng tôi nên đi Bangkok làm việc thay vì mẹ. Bà để ngoài tai những lời giải thích của tôi. Bà đã quyết định và không có gì thay đổi được ý định đó cả. Tôi biết sức khỏe mẹ tôi không mấy tốt đẹp nhưng bà vẫn nhất quyết đi Bangkok dù phải xa tôi trong những khoảng thời gian dài. Dù ai trong hai chúng tôi đi Bangkok thì việc xa cách đều như nhau, một hậu quả không thể tránh được nhưng bà sẽ yên tâm hơn nếu tôi ở lại với chú vì bà cho rằng ma túy, rượu chè, bệnh AIDS... là những tai họa mà nếu đi Bangkok, tôi sẽ khó lòng tự bảo vệ mình. Nơi bà dự định làm việc chỉ cho công nhân nghỉ 3 ngày Tết và như thế có nghĩa là chúng tôi phải xa nhau khoảng 9 tháng trước khi bà được nghỉ phép vào dịp Tết năm tới.

Ngày mẹ tôi đi Bangkok, tuy không muốn làm bà bận lòng nhưng tôi không thể nào ngăn được giòng nước mắt. Nói lời tạm biệt với mẹ tôi có lẽ là điều khó làm nhất trong đời. Tim tôi như se thắt, lòng tôi như nát tan. Mẹ tôi cũng mang một niềm xúc cảm tương tự. Bà không muốn tôi đến bến xe bus để tiễn chân bà vì như vậy chỉ kéo dài thêm niềm sầu muộn giữa hai mẹ con. Mẹ tôi ôm tôi vào lòng thật lâu và hứa với tôi là mọi chuyện sẽ đâu vào đó. Tôi đứng nhìn mẹ tôi bước chậm chậm theo con đường mòn dẫn đến bến xe bus, tay xách cái túi cũ mèm và bạc phếch đưng một ít vật dụng cá nhân mà tim như muốn chùng lại. Đến khúc quẹo, bà dừng lại, quay nhìn tôi mỉm cười và đưa tay vẫy. Tôi vẫy tay đáp lại và nước mắt bỗng trào ra. Mẹ tôi tiếp tục bước đi và lúc bóng bà khuất sau hàng cây thì tôi khụy xuống và khóc như mưa bão. Từ đây tôi không còn dịp nhìn thấy mẹ tôi lần nào nữa.

Khoảng 6 tháng sau ngày mẹ đi, tôi nhận được một lá thư của bạn mẹ tôi gửi từ Bangkok. Bà ấy nói rằng mẹ tôi mất vì bệnh tiểu đường. Bà nói mẹ tôi làm việc chăm

chỉ suốt ngày và thường làm thêm ban đêm để có thể dành dụm tiền lo cho tôi mặc dù sức khỏe ngày càng sút giảm. Trước khi chết, mẹ tôi nhờ bà bạn nói với tôi rằng mẹ rất thương yêu tôi và muốn tôi thọ giới Sa Di. Mẹ cũng mong rằng tôi cố gắng hết sức để trở thành một chú tiểu gương mẫu và chăm chỉ học hành. Ngay cả lúc sắp chết, bà cũng chỉ nghĩ đến tôi, đến tương lai của tôi. Tim tôi như tan ra từng mảnh khi nghe tin mẹ mất và tôi giận mình vì đã để mẹ đi Bangkok. Gia đình chú tôi bấy giờ rất thương yêu tôi và nếu không có họ chắc tôi trở thành đứa trôi sông lạc chợ. Chú tôi cũng rất đau buồn về cái chết của mẹ tôi và ông đã cay đắng kết tội ba tôi về chuyện này. Có lẽ hơi bất công nhưng lúc bấy giờ tôi thù ghét và khinh bỉ ba tôi thậm tệ, nhất là lúc mẹ mất. Chú tôi đồng ý với mẹ tôi rằng tôi nên thọ giới Sa Di. Tôi biết rằng nếu có tiền chú tôi sẽ cho tôi theo bậc trung học nhưng chú không đủ tiền cho con chú ăn học, thì tôi đâu có hy vọng gì. Ngay cả trường hợp chú không đồng ý thì tôi vẫn cương quyết thực hành ý nguyện của mẹ tôi. Nếu không thọ giới, tương lai của tôi chỉ quanh quẩn vào 2 chọn lựa: thứ nhất là ở lại làng và sống suốt đời bằng những công việc vặt vãnh. Thứ hai là đi Bangkok làm lao công trong các công trường xây dựng. Nếu ở lại làng, có thể rồi ra tôi sẽ lập gia đình với một cô gái nào đó, sinh con đẻ cái trong những mái chòi nghèo nàn đến tận cùng. Nuôi sống chúng bằng chuột bọ, rồi buộc chúng phải tìm việc lúc lên 9 hay 10. Câu chuyện đời của cha tôi được lặp lại như khuôn đúc. Nếu đi Bangkok, tôi sẽ lao động cật lực suốt ngày để đổi lấy mấy baht và dùng tiền để mua rượu tiêu sấu hay ma túy để giúp tôi có sức mà làm việc vào ngày hôm sau. Cả hai giải pháp đều không đáng được nghĩ đến, không được mẹ tôi đồng ý. Tôi sẽ thọ giới và tôi sẽ học lên trung học.

Các tu viện địa phương không đủ sức tổ chức các lớp học nên tôi phải tìm đến một tu viện lớn hơn tại tỉnh lân cận. Tu viện này chỉ có trung học cấp một nhưng phần giảng dạy về giáo lý Phật pháp cũng như tiếng Pali thì rất tốt. Tuy mới 12 tuổi nhưng tôi hiểu rằng tôi sẽ sống cuộc đời Sa Di trong nhiều năm nên tôi muốn tìm hiểu Phật pháp một cách cặn kẽ. Tôi muốn trở thành một chú tiểu gương mẫu để đền đáp công ơn của mẹ và để tự hào về chính mình. Tôi không bao giờ quên được lòng hy sinh cao cả của mẹ, nó luôn luôn ẩn hiện quanh tôi và là động cơ thúc đẩy tôi tiến tới.

Sau khi thọ giới, tôi khám phá ra rằng tôi rất thích thú trong việc học tiếng Pali và tôi càng hăng hái hơn khi biết rằng nếu qua được kỳ thi rất khó khăn của năm thứ ba thì tôi được mang danh hiệu Maha (tiếng Việt thường dịch Maha là Đại có nghĩa là to lớn) chỉ có một số ít Sa

Di đạt được thành tích này và họ đã phải bỏ ra rất nhiều công sức trong nhiều năm liền. Nhưng tôi quyết tâm đạt cho được dù phải học ngày học đêm. Đây là thử thách đầu tiên trong đời và tôi muốn chứng minh cho chính mình rằng có thể làm được. Hai năm sau khi thọ giới, tôi đậu cấp 1. Ba năm sau khi thọ giới tôi đậu cấp 2 và trước sự ngưỡng mộ của nhiều người, tôi đậu cấp 3 trong kỳ thi đầu tiên một năm sau đó. Vào năm 16 tuổi, tôi đạt được danh hiệu Đại Sa Di Sorasing. Tôi được mời đi Bangkok tham dự buổi lễ cấp phát văn bằng và một vị hòa thượng cao cấp nhất Thái Lan đã đích thân trao cho tôi. Quý vị không thể tưởng tượng được tôi đã hãnh diện đến thế nào trong ngày hôm đó và tôi biết rằng vong linh mẹ tôi cũng hãnh diện không kém gì tôi.

Tu viện mà tôi đang ở không dạy cao hơn cấp 3 vì không đủ giáo sư. Tôi muốn học cao hơn nữa về giáo lý Phật giáo cũng như học vấn phổ thông thế tục. Muốn vậy tôi phải di chuyển đến một nơi khác và tu viện tôi chọn thuộc tỉnh Nakhon Sawan ở cách đây khoảng 200 cây số. Di chuyển đến một tu viện mới không làm tôi quan tâm lắm vì chỗ ở hiện tại không có nhiều kỷ niệm và tôi không có trách nhiệm gì ở đây cả. Có điều là trước khi đi, tôi bị một chấn động lớn: Ba tôi xuất hiện bất ngờ.

Tôi không hiểu tại sao ông biết tôi là một Sa Di và hơn nữa, biết tôi đang ở đây vì ông ta chưa bao giờ về thăm làng hay gặp gỡ chú tôi. Cha tôi ân cần hỏi han tôi về nhiều chuyện rồi ông ta hỏi mẹ tôi có khỏe không. Tất cả cảm xúc đắng cay về cha tôi bỗng nhiên trôi dạt khi ông ta câu hỏi đó. Nhưng nhờ am hiểu Phật pháp, chế ngự được tình cảm, cảm tưởng cay đắng bị tôi dần xuống khá nhanh. Ba tôi đã trở nên nghiện ngập với một vẻ ngoài thật thảm hại. Lòng thương hại trong tôi nổi lên thay vì cảm xúc cay đắng lúc ban đầu. Tôi bỗng nhớ ra cha tôi đã trải qua một thời niên thiếu khổ cực không khác gì tôi. Ông ta bị vây hãm trong vòng nghèo đói giống như tôi, đã không có cơ hội cũng như đã đau khổ không khác gì tôi và tôi chợt nhận ra rằng ông ta không phải là người duy nhất của tất cả những khổ nạn mà tôi đã gánh chịu. Tôi nhẹ nhàng nói với ba tôi rằng mẹ tôi đã chết. Ông tỏ ra khá xúc động. Tôi không đá động gì đến cuộc sống của ông tại Bangkok cũng không hỏi tại sao ông quay lưng với mẹ con tôi. Những lời kết tội xem ra không còn ý nghĩa gì nữa. Một lúc sau chúng tôi chia tay. Sau đó ba tôi về làng, sống trong cái chòi mà chúng tôi đã cùng nhau chui rúc thuở trước và ông lại tiếp tục trồng hành.

Tôi di chuyển về Nakhon Sawan với một tâm trạng phần chán mặc dù sinh hoạt hằng ngày của một Sa Di có vẻ hơi khác giữa hai miền Nam và Bắc nước Thái.

Chẳng hạn như ăn tối là chuyện hoàn toàn cấm kỵ ở đây trong khi ở miền Bắc, chuyện này được coi là bình thường. Một số các gia đình Phật tử đôi khi đem cơm tối đến cúng dường và chẳng những các Sa Di mà cả đến các Tỷ Kheo cũng ăn tối. Hoặc ở miền Bắc chúng tôi được phép mặc đồ lót bên dưới áo tràng trong khi ở đây thì không có. Có thể là thời tiết miền Nam nóng hơn chăng? Tôi không biết các tập tục khác nhau này phát xuất từ đâu và từ khi nào nhưng không được phép ăn tối là một chuyện khó hiểu đối với tôi.

Sống đời Sa Di, tôi giữ gìn khá nghiêm túc tất cả những giới cấm. Tôi tôn trọng những giới này vì biết rằng chúng đã giúp tôi theo khuôn phép, tự lực, vững chãi và quyết tâm mặc dù điểm cuối cùng có thể là tôi được thừa hưởng từ mẹ. Bấy giờ tôi được 18 tuổi và sắp học xong trung học. Tôi cũng đã qua được cấp 4 tiếng Pali nhưng có lẽ đây là cấp cao nhất mà tôi theo đuổi vì tôi định hoàn tục sau khi đậu xong bằng trung học. Mẹ vẫn nói bằng cấp tú tài là chìa khóa mở cánh cửa ngục tù đã vây phủ đời sống chúng tôi và với mảnh bằng trong tay, tôi có thể vững lòng hoạch định tương lai. Tôi được cấp học bổng để theo học trường Đại học sư phạm. Nếu tôi qua được kỳ thi tuyển và nếu mọi chuyện êm xuôi, sau 4 năm học, tôi sẽ trở thành một giáo sư trung học. Sau một thời gian tôi sẽ để dành tiền mua nhà và lập gia đình.

Đời sống một giáo sư trung học sẽ không làm cho tôi giàu có nhưng cũng không nghèo túng và tôi tin tưởng rằng tôi sẽ hài lòng với những gì tôi có và vượt thoát được cái vòng oan nghiệt đã làm khốn khổ không biết bao nhiêu người. Hy vọng rằng con tôi cũng đủ quyết tâm để đạt cho được những gì chúng muốn và tôi sẽ khuyến khích chúng với tất cả tấm lòng. Tôi sẽ kể cho chúng nghe về bà ngoại và sự hy sinh vĩ đại của bà không chỉ cho tôi mà cho cả chúng nữa. Nếu dư dả chút đỉnh tôi sẽ gửi tặng ba tôi một ít tiền vì tuy ba mẹ tôi có nhiều xung đột, tôi nghĩ mẹ tôi cũng muốn tôi làm như vậy.

Hậu truyện: Đại Sa Di Sorasing cời áo sau khi học xong trung học. Anh ta được tổ chức Students' Education Trust (SET) cấp học bổng để học bằng cử nhân giáo dục tại Thái Lan. Anh ta trở thành giáo sư trung học và trở lại làm việc cho tu viện Nakhon Sawan. Với sự trợ giúp của SET, anh ta đang theo học cấp cao học ngành giáo dục tại Thái.

